

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!**

A Fővárosi Ítéltábla a Kittka Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Kittka András ügyvéd) által képviselt **Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata** (6800 Hódmezővásárhely, Kossuth tér 1.) felperesnek - a Jánosi és Társa Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Perecz Tamás ügyvéd által képviselt **Szociális és Munkaügyi Minisztérium** (1054 Budapest, Alkotmány u. 3.) I. rendű és a Kelemen, Mészáros, Sándor és Társai Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Balázs Gábor ügyvéd által képviselt **Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium** (1051 Budapest, József A. u. 2-4.) II. rendű alperes ellen **támogatás teljesítése** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. április 18. napján meghozott 2.G.40.123/2004/36. számú ítélete ellen a felperes 38. sorszámon és az I. rendű alperes 39. sorszámon előterjesztett fellebbezése, valamint a II. rendű alperes Pf/3. sorszámon benyújtott csatlakozó fellebbezése folytán meghozta a következő

**Ítéletet:**

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a felperesnek 93.000 (kilencvenháromezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a II. r. alperesnek 1.107.000 (egymillió-százhétezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

**I n d o k o l á s:**

Keresetében a felperes elsődlegesen az I. rendű alperest, míg másodlagosan a II. rendű alperest 400.000.000 Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni. Keresete jogcímenként elsődlegesen a 2001. augusztus 20-án kötött támogatási szerződés teljesítését, másodlagosan a Ptk. 6. §-át jelölte meg.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, annak jogalapját vitatták.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet az I. és II. rendű alperessel szemben is elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű alperesnek személyenként 3.750.000 - 3.750.000 Ft perköltséget.

Az I. rendű alperessel szembeni keresetet minden további vizsgálat nélkül elutasította, mert a 2004. évi XCV. törvény 2. § b) pontja, 3. § (1) bekezdése, a 149/2006. (VII.21.) Korm. rendelet alapján megállapította, hogy a támogatási szerződést aláíró Gyermek, Ifjúsági és Sportminisztérium jogutódja a II. rendű alperes, ezért a felperes az általa megjelölt jogot az 1990. évi XXXVIII. törvény (Áht.) 91/A. §-ának alkalmazásával a II. rendű alperessel szemben érvényesítheti.

Megállapította, hogy a képviselői szabályainak a polgári jogi jogviszonyban irányadó rendelkezése alapján a költségvetési szerv vezetőjének nyilatkozata az általa képviselt szervet jogosítja és kötelezi (Ptk. 36. § (1) bekezdés, 29. § (3) bekezdés).

A perrel érintett megállapodásban a II. rendű alperes jogelődjének kötelezettségvállalása közigazgatási döntésen alapul, amely az Áht. 98. § (2) bekezdése és a 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet (R.) 134. § (2) bekezdése értelmében csak az erre kijelölt személy ellenjegyzése után hozható meg. A döntési folyamat azonban a közigazgatási szerv belső szervezeti jogviszonyát érintő olyan kérdés, amelynek szabályszerűsége a polgári perben nem vizsgálható, a polgári jogviszonyokban kizárólag a szervezet nevében eljáró törvényes képviselő által közölt akaratnyilatkozat tartalmának, mint kötelmet keletkeztető ténynek van érdemi jelentősége. A szakaparátus előkészítése nélkül hozott döntésnek annyiban van jelentősége, amennyiben a felek szolgáltatási kötelezettségét, annak lehetőségeit érinti, de ez is csak a polgári jogviszony tartalmi elemeinek keretein belül vizsgálható. Emiatt nem az ellenjegyzés hiányának, hanem annak a ténynek van ügydöntő jelentősége, hogy a szerződés teljesítéséhez szükséges forrás a fejezet költségvetésében 2002-ben sem állt rendelkezésre, ugyanakkor ennek szem előtt tartásával vizsgálandó, hogy a szerződés a Ptk. 205. § (2) bekezdése szerint a támogatás folyósításának követeléséhez szükséges jogosultságot eredményező jogviszony valamennyi lényeges feltételét tartalmazta-e. Mindehhez támpontot a R-nek a megkötendő támogatási szerződés szabályait előíró rendelkezései szolgáltatnak. A R. 81. § (1) bekezdéséből következően kizárható annak a lehetősége, hogy a minisztérium a felperest kétszer 400.000.000 Ft-tal kívánta a központi költségvetésből támogatni. A Kormány a polgári jogviszonyokban nem rendelkezik jogképességgel, közigazgatási döntéseinek végrehajtása során a polgári jogviszonyokban a minisztériumok vesznek részt. Az 1065/2002. (V. 15.) Korm. határozat 4) pontja alapján a fedezetet a II. rendű alperes jogelődjének fejezetében tervezték, ezért a támogatási szerződés, valamint a kormányhatározat

azonos beruházáshoz kapcsolódó, azonos előirányzat terhére rendelkezett a 400.000.000 Ft biztosításáról. A fentieket alátámasztotta a büntetőeljárásban kihallgatott akkori miniszter és közigazgatási államtitkár vallomása. A minisztérium részéről kihallgatott tanúk egyezően nagy jelentőséget tulajdonítottak a pénzügytechnikai megállapodás hiányának. A támogatási megállapodás tartalma szerint az előirányzott összeg pénzügytechnikai lebonyolításáról a szerződés kiegészítéseként a felek külön rendelkeznek. Ezeknek az egybevetése alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a támogatás folyósításának részletes feltételeiben a felek nem állapodtak meg, megállapodásuk azt sem tartalmazta, hogy a minisztérium mely előirányzat terhére és milyen határidővel folyósítja a támogatást, annak ellenére, hogy a központi költségvetés terhére vállalt támogatási szerződés lényeges és mindkét fél érdekeit szolgáló feltétele a finanszírozási forrás feltüntetése. Mindezek hiányában a polgári jogi szerződés a Ptk. 205. § (2) bekezdésében rögzítettek szerint mindaddig nem jött létre, amíg a felek a szerződés sajátosságaira tekintettel a lényeges kérdésekben meg nem állapodnak. Ilyenre a felperes maga sem hivatkozott, ugyanakkor nem vitás tény, hogy a programhoz az állam tartozásátvállalás formájában a megállapodással azonos mértékű támogatást nyújtott, végrehajtva ezzel a megállapodásban rögzített közigazgatási döntést. Az állami támogatás tárgyában keletkezett közjogi és az ebből fakadó polgári jogviszony tekintetében annak van jelentősége, hogy a támogatás folyósítása a központi költségvetés terhére egy meghatározott beruházás megvalósítása céljából történt, ezért megalapozatlan a felperesnek az a hivatkozása, hogy a Hód-Strand Kft. által felvett bankkölcsön visszafizetésének átvállalása a felek jogviszonyától független kötelezettségvállalás. Mindezekre figyelemmel megállapította, hogy a 2001. augusztus 20-án aláírt okiratban foglalt akaratnyilatkozatok alapján a megállapodás lényeges feltételeiben történő megállapodás hiányában a felek között nem jött létre olyan kötelmi jogviszony, amelyből eredően a felperes jogosulttá vált volna 400.000.000 Ft követelésére, a szerződésben foglalt közigazgatási döntést ugyanakkor a II. rendű alperes jogelődje a bankkölcsön visszafizetésének átvállalásával végrehajtotta.

A lényeges feltételekben történő megállapodás hiánya nem tekinthető a Ptk. 6. §-ában szabályozott szándékos és kártérítés követelésére alapot szolgáltató magatartásnak, míg a beruházás nem az okirat aláírásának időpontjában meglévő tervek szerint valósult meg. A felperest az uszoda felépítésével vagyoni hátrány nem érte, mert a támogatásról szóló döntés végrehajtása megtörtént, a felépített uszoda a felperes törzsvagyonához tartozik. Mindezekre tekintettel a Ptk. 6. §-ában foglalt feltételek egyike sem áll fenn.

A felperesnek a tárgyalás elhalasztására irányuló indítványával kapcsolatban rámutatott arra, hogy a II. rendű alperes a folytatólagos tárgyaláson érdemi ellenkérelmét változatlanul fenntartotta, és azt a kártérítési követeléssel kapcsolatos kereseti kérelemre vonatkozó előadásával egészítette ki, ez pedig a Pp. 151. §-a értelmében a tárgyalás elhalasztására önmagában nem adott alapot.

A felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek perköltségének megfizetésére. A jogi képviselők ügyvédi munkadíját - figyelemmel arra, hogy az okiratok beszerzésén túl egyéb bizonyítás nem folyt, az eljárás elhúzódásához sem az ügy bonyolultsága, hanem az alperesek személyében többször bekövetkezett

változás vezetett - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésében meghatározott mértéktől eltérve a (6) bekezdésben foglaltak szerint mérsékelte. Az illetékről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint rendelkezett.

Fellebbezésében a felperes az elsőfokú ítéletnek kizárólag a II. rendű alperesre vonatkozó része hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, illetve másodlagosan az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a II. rendű alperessel szembeni keresete teljesítését kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 141. §-ba ütköző és egyben lényegesnek minősülő eljárásjogi hibát vétett, e § (2) és (4) bekezdése értelmében ugyanis a II. rendű alperes utolsó tárgyaláson módosított ellenkérelmére figyelemmel a tárgyalást el kellett volna halasztania, és ezzel lehetőséget kellett volna biztosítani a felperesnek arra, hogy a Ptk. 205. §-ára alapított ellenkérelemre reagálhasson. Halasztási kérelmének indokoltságát mi sem mutatja jobban, mint hogy az elsőfokú bíróság a kereset elutasítását a Ptk. 205. §-ára alapította.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntésével szemben arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a Ptk. 205. § (2) bekezdését tévesen alkalmazta. Az elsőfokú bíróság ítéletében két lényegi elem hiányát vetette fel. Egyrészt a támogatás folyósításának feltételeiben történő megállapodást hiányolta, pedig olyan kérdésben való megállapodás hiányáról, melyet a felek minősítettek volna lényegesnek, szó sem lehetett, hiszen ilyen irányú jelzése egyik félnek sem volt a szerződéskötés időpontjában. Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a finanszírozási forrás megjelölése olyan lényeges elem, amely nélkül a szerződés nem jöhetett létre. A forrás megjelölését ugyanis jogszabály nem írja elő, és az a támogatási szerződésnek sem olyan attribútuma, melyben való megállapodás nélkül a támogatási szerződés ne jönne létre. A folyósítás részletes feltételeinek hiánya szintén nem vezet a szerződés létre nem jöttének megállapításához. A támogatási szerződés a folyósítás - pénzügyi lebonyolítás - legfontosabb kérdéseit a 2.2., 2.4., 3.1. és 3.2. pontokban tartalmazza. Nem helytálló az az érvelés sem, hogy a támogatáshoz a felperes a 2002. december 27-i tartozásátvállalással hozzájutott, hiszen két külön jogviszonyról van szó. Ennek a két jogviszonynak mindkét oldalán egymástól elkülönülő jogi személyek állnak, és a tartozásátvállalás 2002. december 27-i létrejötté, illetve a támogatási szerződés 2001. augusztus 20-i megkötése miatt a Magyar Államnak vagy az alpereseknek lehetősége lett volna a tartozásátvállalással egyidejűleg a támogatási szerződésről is rendelkezni. Az elsőfokú bíróságnak a Ptk. 6. §-a szerinti utaló magatartásra vonatkozó okfejtésével azért nem ért egyet, mert a szándékos magatartás az alperesi oldalon egyértelműen látható. Az sem áll meg, hogy a felperest vagyoni hátrány nem érte, a támogatás szerinti összeghez ugyanis nem jutott hozzá.

Az I. rendű alperes fellebbezésére és a II. rendű alperes csatlakozó fellebbezésére tett észrevételében a perköltség mérsékléséről hozott rendelkezés helybenhagyását kérte az ítéletben kifejtett indokok helyességére hivatkozva.

Az I. rendű alperes az ítélet elleni fellebbezésében a javára megállapított perköltség 6.200.000 Ft + áfa összegre felemelését kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett indokok nem adnak kellő alapot az ügyvédi munkadíj mérséklésére. Nem értékelhető ugyanis a jogi képviselő terhére, hogy az okirati bizonyítás került előtérbe, ráadásul az okirati bizonyítékok kiemelkedő szerepe miatt a jogi képviselőt beadványainak, előkészítő iratainak, tárgyaláson tett nyilatkozatainak nagyobb szerepe volt, azaz az ügy természete a jogi képviselőtől nagyobb aktivitást, fokozott munkavégzést igényelt. Közömbös az is, hogy az eljárás időtartamának növekedésében szerepe volt-e a jogutódlásnak, hiszen az a törvény erejénél fogva következett be, és arra az alpereseknek nem volt ráhatása.

A II. rendű alperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítéletnek a perköltségére vonatkozó része megváltoztatását, és a perköltség 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerinti mértékre történő felemelését kérte azzal, hogy jogi képviselője áfa fizetésére köteles.

Véleménye szerint az általános szabályok alapján megállapítható ügyvédi munkadíj áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, figyelemmel a II. rendű alperes jogi képviselőjének a közel három évig húzódó elsőfokú eljárás során elvégzett előkészítő tevékenységére és arra, hogy az ügyben tartott tárgyalások mindegyikén megjelent. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, annak helyes indokaira utalt.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az I. rendű alperessel szembeni keresetet elutasító rendelkezése, ezért azt a másodfokú bíróság nem érintette.

A felperes és az I. rendű alperes fellebbezése, valamint a II. rendű alperes csatlakozó fellebbezése sem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság fellebbezett körben hozott döntéseivel a következő indokok miatt értett egyet:

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte, mégpedig az elsőfokú eljárás lényeges szabályának megsértésére hivatkozva.

Ezzel a kérelemmel kapcsolatban a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a Pp. 252. § (2) bekezdésének alkalmazására csak abban az esetben kerülhet sor, ha az elsőfokú bíróság az eljárására irányadó lényeges szabályok valamelyikét megszegte, és emiatt egyben szükséges a tárgyalás megismétlése vagy kiegészítése. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában helyesen mutatott rá arra, hogy a Pp. 151. § (1) bekezdésében rögzített feltételek fennállása hiányában a felperes tárgyaláson előterjesztett egyoldalú kérelmére nem halaszthatta el a tárgyalást, és az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás halasztására vonatkozó kötelezettségét a Pp. fellebbezésben hivatkozott 141. § (2) és (4) bekezdése sem teremti meg. A másodfokú bíróság megjegyzi azt is, hogy a felperes képviselője a

2006. március 9-i tárgyaláson kifejezetten úgy nyilatkozott: a Ptk. 6. §-ára alapított másodlagos kérelme arra az esetre vonatkozik, ha a bíróság a szerződés érvénytelenségét, illetve létre nem jöttét állapítaná meg. Ez a nyilatkozat pedig egyértelműen cáfolja a felperesnek azt a fellebbezésben hangsúlyozott állítását, hogy a II. rendű alperesnek a szerződés létre nem jöttére alapított ellenkérelme a per utolsó tárgyalásán előterjesztett új védekezés lett volna. Az elsőfokú bíróság tehát nem sértette meg az eljárására irányadó szabályokat, ezért a felperesnek a Pp. 252. § (2) bekezdése szerinti határozat hozatalára irányuló fellebbezési kérelme megalapozatlan.

Fellebbezésében a felperes azért sérelmezte a szerződés teljesítése jogcímén előterjesztett elsődleges keresete elutasítását, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a Ptk. 205. § (2) bekezdését. Ezzel a fellebbezési kérelemmel kapcsolatban a másodfokú bíróság elsőként azt emeli ki, hogy a felperes és a II. rendű alperes jogelődje költségvetési szervekként az utóbbi szerv által kezelt költségvetési előirányzatból nyújtandó vissza nem térítendő támogatás folyósítására kívántak szerződést kötni. Ezért szerződéskötésük módjára, szerződéses jogviszonyuk tartalmára nem az egyes személyek vagyoni és személyi viszonyait szabályozó Ptk., hanem az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet az irányadó, utóbbi szabályozza ugyanis a költségvetési előirányzatokból nyújtható támogatásra vonatkozó általános szabályok között a támogatási szerződések megkötésének kötelező rendjét és ezeknek a szerződéseknek a tartalmát. Ennek a rendeletnek a szabályai alapján pedig helyesen vonta le az elsőfokú bíróság azt a következtetést, hogy a felperes és a II. rendű alperes jogelődje között a támogatási szerződés nem jött létre. A rendelet 81-92. §-ainak összevetéséből egyértelműen következik, hogy támogatás csak a szerződésben meghatározott és egyben rendelkezésre álló költségvetési előirányzat terhére nyújtható (81. § (1) bekezdés, 82. § (1) bekezdés, 85. § (5) és (8) bekezdés, 92. § (1) bekezdés), és a szerződésnek az igénylésben, illetve a pályázatban megjelölt forrásösszetétel szerinti pénzügyi és időbeli ütemezést is tartalmaznia kell, hiszen a támogatás csak így vehető igénybe (91. § (1) bekezdés).

A másodfokú bíróság a fellebbezés miatt azt is kihangsúlyozza, hogy a költségvetési előirányzatokból nyújtható támogatásokra vonatkozó szabályok értelmében ilyen támogatás csak létező és a szerződésben meghatározott feltételekkel egyezően megvalósított program finanszírozására vehető igénybe. A felperes és a II. rendű alperes jogelődje azonban nem ilyen program támogatásában állapodott meg, a szerződés 1. pontjában ugyanis a szerződés tárgyaként a Hódmezővásárhelyi Városi Fedett Sportuszoda felújításához nyújtandó támogatást jelölték meg, márpedig ilyen felújítási programot a felperes nem tervezett és hajtott végre, nem lévén még ekkor a városnak fedett uszodája.

Az elsőfokú bíróság ugyancsak helyesen döntött, amikor a Ptk. 6. §-ára alapított keresetet a törvényi tényállásban meghatározott valamennyi feltétel fennállása hiányában elutasította.

Az alpereseknek az ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltség összegét sérelmező fellebbezése, csatlakozó fellebbezése szintén alaptalan, hiszen az elsőfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésében biztosított diszkrecionális jogát gyakorolva mérsékelte az ügyvédi munkadíjat, döntését pedig a rendeletben írt módon és a mérséklésre jogszerűen okot adó körülményekre kiterjedően megindokolta.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban egyik fél fellebbezése, csatlakozó fellebbezése sem volt alapos, ezért a felek a Pp. 78. § (1) bekezdése folytán kötelesek az ellenérdekű fél másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból álló perköltségét megfizetni. Az I-II. rendű alperesek sikertelen fellebbezése és csatlakozó fellebbezése miatt a felperes jogi képviselőjével felmerült áfával növelt összegű ügyvédi munkadíját a 3.100.000 Ft fellebbezési érték 2,5 %-ának alapul vételével határozta meg, míg a II. rendű alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségét a másodfokú tárgyaláson való megjelenéssel és a fellebbezésre tett írásbeli észrevétellel kifejtett tevékenységgel arányosan az áfával együtt 1.200.000 Ft-ban állapította meg, és ezt csökkentette a felperest megillető perköltség összegével. A peres felek illetékmentessége miatt a fellebbezési eljárás valamennyi illetékét az állam viseli (6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §).

Budapest, 2007. november 27.

**Dr. Tölg-Molnár László s.k.**  
a tanács elnöke

**Dr. Hőbl Katalin s.k.**  
előadó bíró

**. Madarász Anna s.k.**  
bíró

A kiadmány hiteléül: